

'Amis 阿美語|作品評論

朱清義

政大版九年一貫原住民族語教材 中部阿美語 主編

評 8 O sakacingangan no Cihafayan a niyaro' ato demak anini 傳說中米棧部落之由來與現況

Iniyar a misoritan ni Namoh Mayaw a foksi to “O Sakacingangan no Cihafayan a niyaro' ato demak anini” saanay haw i, o pasapinang ningra to masamaan iro o Cihafayan han ko pangangan toya niyaro' sanaay, ato masamaan ko 'orip ato nikalacecay nangra a ma'orip itira. O hafay haw i, o kakaenen. Cihafayan haw i, o nipangangan no mato'asay to ka'oripan nangra a niyaro' itira. Nikawrira, micomodto ko Holam haw i, pangangan han naira to Cong-Sin-Po-Lo (中興部落). 'Aloman ko mitengilay, enaw iro o Cihafayan han koya Cong-Sin-Po-Lo, ano miasip kita tonini a codad i, ira ko ca'of itira.

O laloma' no nini a codad, oya masalala:nay o ma'ikesay a سوال ko sapaini ni Namoh foksi a pasowal ato pasapingang to 'orip ato kasasidamadama no finawlan itira, o fangcalay a aasipen to sakafana' to pinangan no cecay a niyaro'. Miaray mikansiya haca kita to Cyaw-Yi-Pu (教育部) ato Ceng-Ta Yen-Co-Min-Yien-Ciw-Cong-Sin (政大原住民中心), nawhani, mitoker a midama cangra to nini a tayal, saka mapatahkal ko nini a misoritan a codad, to sakafana' no 'alomanay ato sakacakat haca no serangawan no mita o masaPangcahay.

林茂德先生所寫的這篇散文「傳說中米棧部落之由來與現況」，是描述小米部落的由來及本部落人員的結合和生活的形態。Hafay是小米之意，Cihafayan是當地族人對此部落的稱呼，而漢人入住之後又稱為中興部落。許多人曾問：為何中興部落稱為「小米」部落，從本文正好可以得到完整的回答。

作者以熟練的口吻及短潔有力的文字敘述小米部落及人員生態，道出了小米部落族人的純樸及互助合作的生活實況，是一篇知識性的好文章，推薦族人及學者參閱，謝謝教育部及政大原住民研究中心的大力推動，讓原住民的語言學術的領域更上一層樓。

評 9 O lotok ato riyar 山與海

O nini a misoritan ni Dakoc, “O lotok ato riyar” saanay a codad, o pahapinang ningra to kasofocan nira a niyaro', o nikahemek ato nikangodo nira to lotok ato riyar. Pakayni i masongila'ay a pisorit a pahapinang to nikacaay ka sasawad to lotok ato riyar ko 'orip no Pangcah. Palatolo han nira kona misoritan, sakacecay: O pahapinang nira to nikatadamaan no lotok ato riyar, o ka'oripan no maa-maan i tini i hekal. Sakatos: O patinako nira to kakawaw no lotok ato riyar, matiya o tamdaw a

mafana' a cifaloco'. Sakatolo: O pasapinang nira to nikatadamaan no lotok ato riyar, matiya o ina ato ama no mita o Pangcah. O nini a misoritan ni Dakoc, mapahapinang nira haca ko Pinangan no olah ato faloco' no Pangcah, o manga'ayay a 'osien konini.

O naniPosongay i Falangaw ci Dakoc. Tata'ang ko faloco' nira to sakiserangawan no mita o Pangcah, na ciramod, tanito i Kalingko a ma'orip. I ming-kwo 90 a mihaan, maala nira ko seking no Mo-Yu-Ren-Cen (母語認證), ta tayra cira i daykako amitongal to taneng ato fana'. Anini, o singsito no pakafana'ay to سوال no Pangcah cingra. Paka'araw kako to matiniay a nga'ayay a pinangan no wawa no Pangcah i, miaray ko faloco' to Cyaw-Yi-Pu (教育部) ato Ceng-Ta-Yuan-Co-Ming-Cong-Sin (政大原住民中心), mitoker patiren to nini a demak to saka-cakat no taneng ato fana' no mita o Pangcah.

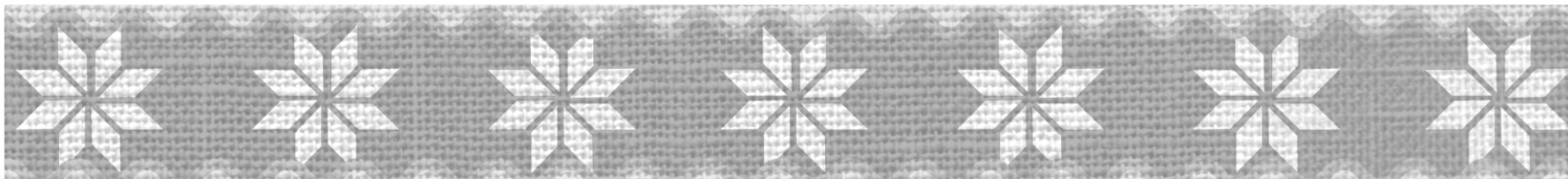
作者朱珍靜小姐的這篇散文「山與海」是一篇對她生活的環境---山與海的崇敬與讚禮，她以帶有詩意的文筆描述原住民對山與海的密切關係與感情。文章分為三段：第一段描述山與海的偉大，是世界上蘊含許多生命的地方；第二段是描述山與海的啟示，把山與海描述成有如人一般是有感情的；第三段是敘述山與海的重要性，把山與海描述成是我們的父親和母親。本文實為具有原住民特殊感情，可讀性又高的一篇散文。

朱珍靜是台東馬蘭阿美族同胞，熱愛自己的母語文化又有使命感，結婚後遷居花蓮。民國九十年通過行政院原住民族委員會的母語認證考試，然後到師大東華等大學參加研習，以提升自己族語文化的內涵，現在是花蓮知名的母語教師。看到族人第一次參加原住民族文學創作就有如此的表現，感謝教育部及政大原住民研究中心，推動這項活動也提升並發掘許多原住民人才。

評 11 O piketon ni Hayan to faloco' 海燕的抉擇

O niyan a misoritan no isid ni Namoh Rata toya “o piketon ni Hayan to faloco'” saanay a codad haw i, o pakayniay i nikala'olid'olid no kapah ato limecedan itini i kakawaw no maolinaay a finacadan no Pangcah. Pakayni to nini a misoritan haw i, mahapinang no mita ko caayay kafana'an no nimanima a pinangan no fafahian ato fa'inayan a wawa i salaloma' no 'orip no Pangcah.

Tala'ayaw no nipisorit no mako to nini a palo'ayaw to سوال a codad haw i, ira ko pitengil no mako to faloco' ni Namohan singsi, mangalay a misongila' a misapinang to faloco' niira o misoritay, saka palatolo han ako ko sifo' no nini a nipatahkan nira:

Sakacecay: O kasasingodongodo no tamdaw a ma'orip i salaloma' no masaPangcahay.

Sakatos: O 'orip no malaofa'inayay i salaloma' no masaPangcahay, caay ka matiya o nipainian no mikingkiway a hakasi, o kakahemekan ko 'orip no malofa'inayay---O tatayataya: len aca demak, o pakacitelocay, o cisikiningay---saanay ko makomoday a sowal no malotatodong to nini.

Sakatolo: O satatangay a faloco' no mato'asay a malatamdaw haw i, o nikamo^cel no faloco' ato caahay pisamangah.

O nini a nisoritan haw i, masala: lan ko nipitadtad a patahkal to nita'lifan a demak, o malokakingkiwan no micodaday, talolong a:ca ko sowal ato tadamacerek i faloco' no miasipay ko ceca:cecay a sowal, fahka' ko faloco' a mi'osi. O sa'ayaway no mako a paka'osi to nini a sorit, mahemek a miaray ko faloco' to midamaay a milahci to nini a tayal a Ceng-Ta Yen-Co-Ming Yien-Ciw-Cong-Sin (政大原住民中心) ato Cyaw-Yi-Pu (教育部), pakani to nini a tayal a mapahapingang i 'alomanay ko kakalimelaan a serangawan no Pangcah, o malosapitoker to harateng ato faloco' no micodaday. Orasaka, mahemek kako to nikatadamaan no nini a sorit, o pakakomoday a taneng no mato'asay i salaloma' no serangawan no Pangcah. Mipa'icel kako i titaanan, nanay asipaw ita o filawlan ko nini a nisoritan ni Namoh Singi to sakatongal no fana' no mita to 'orip ato serangawan no masaPangcahay.

吳明義先生撰寫的這一篇小說---「海燕的抉擇」，是描述在母系社會時代裡的兒女戀情。在這篇小說中可以透露出一些一般人所無法了解的母系社會中，女性的角色及男人的地位。

寫這則評論，為了慎重其事，本人特別訪問作者本人，因此將本著作的內涵所反映的社會價值可歸納為下列三點：

- 第一、阿美族社會的倫理生活。
- 第二、阿美族母系社會的男人的地位並非如一般人類學家主觀的論點，而是一種非常高尚的行為---義務、傳承、責任。
- 第三、阿美族的生活哲學，為人處事，誠實為最上策。

這篇小說文章的結構完整，內容具文化性及學術，文詞優美豐富，故事引人入勝，本人讀了嘆為觀止。第一次讀到如此高水準有內涵的阿美語小說，歸功於教育部及政大原住民研究中心如此用心處理推動這個原住民的學術性活動，盼望教育部多多舉辦這類的學術活動，讓外界更多認識了解原住民文學之美，並提高原住民語言文學的能見度，培育原住民學術人才。本人高度肯定這篇文章對阿美族母系社會的文化內涵和價值，並推薦給愛好原住民文學的學者及族人閱讀。

評 12 Inaaw! Mamaaw! Manga'ay kako a malapangcah? 母親啊！父親啊！我可以變成阿美族人嗎？

Iniyay a misoritan ni Namoh Arang a foksi toya "Inaaw! Mamaaw! Manga'ay kako a malapangcah?" saanay haw i, pakaynien ni Namoh i 'orip niira i niyaro' a pasapinang to rayray no 'orip ato serangawan no Tafalong. O sifo' ni niyan a nipatahkalay a misoritan haw i, ma^deng a palatoloen a misilsil a pasapinang.

Sakacecay: Pakaynian i 'orip no mawmahay: Namasamaan ko pikaykong to pala ta mitafi ta mi'onip ta mipanay a misapeti', mapahapingang to nini a codad ko kasasili'ay, o kasasidama, o kasasipalipaliw, ato roray lipahak no mawmahay.

Sakatos: O pinangan no 'orip a malama malayna i loma': O nika'orip no wawa itini i niyaro' masamaan ko pinangan naira to sakiina ato sakimama, sakitihi ato sakitini i tatayalen i niyaro'.

Sakatolo: O kowan no niyaro': Nanitini i nikasofoc tangsa i kasaselal, masamaan ko kingli (外來語：權利) ato sikining (外來語：義務) no cecay a fa'inayan saanay.

O sa'ayaway ho konini a pipatahkal to nisoritan a codad, mapasadak no misoritay ko matiniay a kakalimelaan a demak no Pangcah, mahemek ko faloco' a mi'osi tonini. Oromasato, kakalimelaan ko i laloma'ay a nayyo (外來語：內容) no nini a misoritan, mipa'icel kako i titaanan, nanay asipen ita to sakatongal a mafana' to serangawan no mita o Pangcah.

那麼好先生所寫的這篇小說「母親啊！父親啊！我可以變成阿美族人嗎？」是藉由那麼好先生的部落生活透視阿美族在太巴壠部落的生活及文化生態。本小說的內容可分為三個部分：

- 第一、描述部落的農村生活：如何從開拓土地到耕地到插秧到收割，描述族人的互動關係及分工機制及農村生活甘苦。
- 第二、家庭的倫理生活：一個族人的成長過程中，對父母長輩的倫理觀，對同儕的互動及責任義務。
- 第三、部落的組織：從生命禮俗到年齡組織，一個男人的權利義務。

本人很高興在第一次原住民族文學創作就有如此好的作品呈現，實為難得，本篇小說雖以口白的形式描述撰寫當時的生活背景，然文章的辭彙及內容豐富，實為一篇值得推薦閱讀以提升對族人社會文化的好作品。